

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**РОЛЬ ТА МІСЦЕ ПРАВООХОРОННИХ
ОРГАНІВ У РОЗБУДОВІ ДЕМОКРАТИЧНОЇ
ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ**

Матеріали

**XVI Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції**

29 березня 2024 року

**Одеса
ОДУВС
2024**

УДК 351.74
P68

*Статті друкуються в авторському варіанті.
Оргкомітет дозволив собі лише скорочення статей, які суттєво
перевищували пропоновані обсяги*

P68 **Роль** та місце правоохоронних органів у розбудові демократичної правової держави: матеріали XVI міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., м. Одеса, 29 березня 2024 р. Одеса: ОДУВС, 2024. 538 с.

УДК 351.74

© ОДУВС, 2024

- визначають напрямки розвитку цивільного судочинства і цивільного процесуального законодавства, відповідно до правової політики країни в сфері юстиції та судового захисту [3, с.923].

Отже, принципи цивільного процесуального права представляють собою ключові ідеї та основні правові положення, які мають визнання на міжнародному рівні та закріплені в національних нормах цивільного процесуального права. Вони є основою для розвитку галузі цивільного процесуального права, визначають характер цієї галузі. Принципи також слугують правовим орієнтиром для діяльності суду та учасників цивільного судочинства, спрямованої на виконання завдань цивільного судочинства.

Література:

1. Цивільне процесуальне право України (Загальна частина): підруч. О.В. Гетманцев, Л.А. Кондрат'єва, Л.А. Остафійчук, А.Л. Паскар, І.Ю. Тагулич; за ред. О.В. Гетманцева. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022, 412 с.
2. Теоретичні проблеми цивільного процесуального права : підручник за заг. ред. М. М. Ясинка. Київ : Алерта, 2016. 734 с.
3. Кройтор В. Розвиток принципу процесуальної рівноправності сторін у цивільному судочинстві України. Liber Amicorum. Вячеслав Комаров за ред. Т. Комарової. Харків: Право, 2020. С. 922–940.

СУДОВА ПРАКТИКА У СПРАВАХ ПРО ВИТРЕБУВАННЯ МАЙНА В ПОРЯДКУ СТ.388 ЦК УКРАЇНИ

Олександр Миколайович Холод,

*аспірант кафедри трудового, земельного та господарського права
Одеського державного університету внутрішніх справ, адвокат
Науковий керівник : **Володимир Ігорович Дришлюк,**
к.ю.н., доцент, завідувач кафедри трудового, земельного
та господарського права інституту права та безпеки
Одеського державного університету внутрішніх справ*

Правоохоронні органи відіграють визначну роль у реалізації демократичних принципів правової держави, що має практичне відображення при захисті прав та інтересів суб'єктів правовідносин, зокрема у справах щодо незаконного вилучення з володіння осіб нерухомого майна внаслідок шахрайських дій.

Так, правоохоронними органами здійснюється прийом та реєстрація заяв (повідомлень) про кримінальні правопорушення, збираються, перевіряються та оцінюються докази з метою встановлення фактичних обставин, зокрема заволодіння чужим майном шляхом обману чи зловживання довірою (шахрайство), в порядку статті 190 КК України, підроблення документів в порядку статті 358 КК України.

Встановлення фактичних обставин заволодіння чужим майном шляхом шахрайських дій не є преюдиційним фактом при розгляді цивільних справ за

позовом колишнього власника до добросовісного набувача в порядку статті 388 ЦК України. Разом з тим, встановлені правоохоронними органами фактичні обставини вибуття майна з володіння власника шляхом шахрайських дій в кримінальному провадженні мають вагоме значення для захисту прав добросовісного набувача такого майна. Саме фактичні обставини та умови за яких здійснювалось відчуження нерухомого майна в цій категорії справ входить до предмету доказування в рамках спорів щодо витребування майна у добросовісного набувача в порядку статті 388 ЦК України [1], які в наступному будуть розглядатись в порядку цивільного або господарського судочинства.

Зазначені обставини будуть мати визначальне значення для вирішення спору між добросовісним набувачем та колишнім власником майна, оскільки наразі в судовій практиці все частіше почали застосовуватись принципи закріплені у міжнародних нормах щодо необхідності пошуку судами справедливого балансу між загальним інтересом суспільства та вимогами захисту основоположних прав конкретної особи.

Так, Верховним Судом у постанові Великої Палати від 21 вересня 2022 року у справі № 908/976/19 [2] звернуто увагу на необхідність прямого застосування при вирішенні спорів статті 1 Першого протоколу до Конвенції, відповідно до якого будь-яке втручання державного органу у право на мирне володіння майном повинне бути законним. Вимога щодо законності у розумінні Конвенції вимагає дотримання відповідних положень національного законодавства та відповідності принципів верховенства права, що включає свободу від свавілля. Будь-яке втручання державного органу у право на мирне володіння майном повинне забезпечити справедливий баланс між загальним інтересом суспільства та вимогами захисту основоположних прав конкретної особи. Необхідного балансу не вдається досягти, якщо на відповідну особу буде покладено індивідуальний та надмірний тягар. Іншими словами, має існувати обґрунтоване пропорційне співвідношення між засобами, які застосовуються, та метою, якої прагнуть.

Прийняття рішення, за наслідком якого добросовісний набувач всупереч приписам статті 388 ЦК України втрачає такий статус, а відтак втрачає майно і сам змушений шукати способи компенсації своїх втрат, Верховним Судом визнається неприйнятним оскільки покладає на добросовісного набувача індивідуальний і надмірний тягар. Цілком справедливо, що не може добросовісний набувач відповідати у зв'язку з порушеннями інших осіб (продавця чи осіб, які його представляють у силу вимог закону), допущеними в межах процедур, спеціально призначених для запобігання шахрайству при вчиненні правочинів з нерухомим майном, крім випадків передбачених у статті 388 ЦК України.

Крім того, Великою Палатою Верховного Суду зверталась увага у постанові від 6 липня 2022 року у справі № 914/2618/16 [3] на те, якщо спірне майно є об'єктом нерухомості, то для визначення добросовісності його набувача, крім приписів ЦК України, слід застосовувати спеціальну норму пункту 1 частини першої статті 2 Закону України «Про державну реєстрацію речових

прав на нерухоме майно та їх обтяжень», відповідно до якої державна реєстрація речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень – офіційне визнання і підтвердження державою фактів набуття, зміни або припинення речових прав на нерухоме майно, обтяжень таких прав шляхом внесення відповідних відомостей до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно. Отже, якщо добросовісна особа, тобто та, яка не знала та не могла знати про існування обтяжень речових прав на це майно або про наявність на нього речових прав третіх осіб, придбаває нерухоме майно у власність або набуває інше речове право на нього, то вона вправі покладатися на відомості про речові права інших осіб на нерухоме майно та їх обтяження (їх наявність або відсутність), що містяться у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно.

Тому за відсутності в цьому реєстрі відомостей про права інших осіб на нерухоме майно або їх обтяжень особа, яка добросовісно покладалася на ці відомості, тобто не знала і не могла знати про існування таких прав чи обтяжень, набуває право на таке майно вільним від незареєстрованих прав інших осіб та обтяжень.

Отже, вирішуючи питання про витребування спірного майна, визначальними критеріями які підлягають дослідженню є поведінка сторін правочину, зокрема добросовісність, правомірність, починаючи зі стадії, яка передує його вчиненню, про що зазначалось у постанові Великої Палати Верховного Суду від 20 липня 2022 року у справі № 923/196/20 [4].

Таким чином, розглядаючи справи щодо застосування положень статті 388 ЦК України у поєднанні з положеннями статті 1 Першого Протоколу до Конвенції, з урахуванням усіх встановлених обставин справи мають бути наявними підстави для втручання у мирне володіння майном особи, що набула це майно за відплатним договором, виходячи з принципів мирного володіння майном, а також надана оцінка тягаря, покладеного на цю особу таким втручанням. Як зазначалось у постанові Великої Палати від 14 грудня 2022 року в справі № 461/12525/15-ц [5] такими обставинами можуть бути, зокрема, підстави та процедури набуття майна добросовісним набувачем, порівняльна вартість цього майна з майновим станом особи, спрямованість волевиявлення учасників правовідносин та їх фактичні наміри щодо цього майна тощо.

Наведений огляд судової практики надає підстави стверджувати, що порушення кримінального провадження за фактом шахрайських дій не є безумовною підставою позбавлення добросовісного набувача майна і потребує встановленню фактичних обставин в кожному конкретному випадку, в тому числі з урахуванням зібраних доказів в кримінальному провадженні і подальшого судового розгляду захисту прав добросовісного набувача.

Література:

1. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>;
2. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 21 вересня 2022 року справа № 908/976/19 [Електронний ресурс]. – [Режим доступу] : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108930841>

3. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 6 липня 2022 року справа № 914/2618/16 [Електронний ресурс]. – [Режим доступу] : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105190861>

4. Постанова Велика Палата Верховного Суду від 20 липня 2022 року справа № 923/196/20 [Електронний ресурс]. – [Режим доступу] : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105852862>

5. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 14 грудня 2022 року справа № 461/12525/15-ц [Електронний ресурс]. – [Режим доступу] : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109046336>

ПРАВО ТА ШЛЯХИ ЗАХИСТУ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

*Хоменко Анна Романівна,
Курсант 2 курсу факультету №4
Харківського національного
університету внутрішніх справ*

В еру цифрової трансформації та глобалізації, де віртуальний простір Інтернету пронизує всі сфери нашого життя, питання захисту персональних даних стає невідкладним. З кожним кліком, обміном повідомленням чи використанням онлайн-сервісу ми залишаємо свій електронний слід, викладаючи частину свого життя на віртуальний огляд, цим самим нашоюхуємо себе на небезпеку. У цьому контексті дослідження захисту персональних даних у мережі Інтернет стає об'єктом серйозного вивчення.

З 1998 року в країнах Європейського Союзу була утворена єдина уніфікована система захисту персональних даних. У європейському законодавстві під захистом особистих прав суб'єктів на персональні дані розуміється впровадження комплексу, перш за все, юридичних заходів, а вже потім організаційних, режимних та технічних інструментів. Технічні заходи та засоби захисту спрямовані на гарантію безпеки самого процесу обробки персональних даних, а не лише прав суб'єктів цих даних, і розглядаються як додатковий елемент. Застосування цих заходів регулюється відповідним законодавством та міжнародними стандартами в галузі інформаційної безпеки.

Право на захист персональних даних та конфіденційність представляє собою ключовий аспект основних прав та свобод людини, що стає особливо вагомим з моменту визнання статтею 32 Конституції України права на невтручання у особисте життя. Забороняється збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, що визначені законом, та тільки в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини.[2]

Право на захист персональних даних та конфіденційність особистої інформації є частиною права на недоторканість особистого життя, визначеного Цивільним кодексом України як особисте немайнове право. Це включає в

Пашенко О.М. ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ КОДИФІКАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКУ КООПЕРАЦІЮ	442
Резніченко С. В., Гринишена Р. С. НЕДІЙСНІСТЬ ПРАВочИНІВ	444
Сахно В. М., Церковна О. В. ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ТА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСТНІСТЬ	446
Середницька І.А., Марола К.В. ДЕЯКІ АСПЕКТИ УСИНОВЛЕННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ...	448
Ткаченко О. В., Бортнік О. Г. ЗНАЧЕННЯ ПРИНЦИПІВ ЦИВІЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА	451
Холод О. М., Дришлюк В. І. СУДОВА ПРАКТИКА У СПРАВАХ ПРО ВИТРЕБУВАННЯ МАЙНА В ПОРЯДКУ СТ.388 ЦК УКРАЇНИ.....	453
Хоменко А. Р. ПРАВО ТА ШЛЯХИ ЗАХИСТУ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ	456
Церковна О. В., Косарь У. С. ВІДШКОДУВАННЯ МОРАЛЬНОЇ ШКОДИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	458
Цюпка Д. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ РОДИН ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ: АНАЛІЗ СВІТОВИХ ПРАКТИК	461
Черевко В. В., Кучер В. О. ЗАХИСТ ПРАВ ДІТЕЙ ПІД ЧАС ВІЙНИ	465
Басараб С. А. ГОТОВНІСТЬ СЛІДЧОГО ДО ВЗАЄМОДІЇ З ПОСТРАЖДАЛИМИ ВІД ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ	467
Білоусов А. В. РОЛЬ ТА МІСЦЕ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ У РОЗБУДОВІ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ	470
Ізбаш К. С. СУЧАСНИЙ СТАН НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ МІГРАЦІЇ В УКРАЇНІ	474
Медведєва В.М., Янковий М.О. ОКРЕМІ ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОЇ КРИМІНАЛІСТИКИ	476
Сокалюк В.П. СТАНДАРТИ ДОКАЗУВАННЯ ТА ВНУТРІШНЄ ПЕРЕКОНАННЯ СУДДІ ПРИ УХВАЛЕННІ РІШЕНЬ	478
Пташенко С. І. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ВІДНОСИНИ, ЩО ВИНИКАЮТЬ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ПОЛЩЕЙСЬКИХ	489

Славінська І. В.	
СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ	492
Ярмакі Х.	
ВХОДЖЕННЯ В ПОСАДУ ДІЛЬНИЧНОГО ОФІЦЕРА ПОЛІЦІЇ ТА ПОЛІЦЕЙСЬКОГО ОФІЦЕРА ГРОМАДИ	494
Закалик Г. М., Денькович В. Й.	
ТВОРЧИЙ ПОТЕНЦІАЛ МОЛОДІ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ	498
Закалик Г. М., Карпа О. В.	
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СФОРМОВАНОСТІ ОБРАЗУ Я ТА ІДЕ- НТИЧНОСТІ ПІДЛІТКІВ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ	503
Медведенко Н.В.	
ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТРАНСПОРТУ	508
Процюк Е. О.	
АНТИКОРУПЦІЙНО-ІНФОРМАЦІЙНЕ ОБМЕЖЕННЯ ПОСТСЛУЖБОВОГО ХАРАКТЕРУ	511
Шувар Н. М., Батракова Г. А.	
ПСИХОЛОГІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ФОРМУВАННЯ АГРЕСІЇ ЯК ДЕСТРУКТИВНОЇ ПОВЕДІНКИ У ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ	515
Шміло Н.	
ПРОФЕСІЙНІ ЯКОСТІ МАЙБУТНІХ ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ	520
Косаревська О.В., Луков В.А.	
НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНА СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВ- КИ МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ – НАУКОВЦІВ ЯК СУБ'ЄКТІВ ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ІЗ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ.....	523
Братель С.Г.	
СПЕЦИФІЧНІ ПРИНЦИПИ ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ ПРО АДМІНІ- СТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕН- НЯ.....	527
Тесленко І.О.	
ЗАХИСТ ІНТЕРЕСІВ ПОТЕРПІЛОГО ЯК СКЛАДОВА СПРАВЕДЛИВОГО СУДОЧИНСТВА.....	529

РОЛЬ ТА МІСЦЕ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ У РОЗБУДОВІ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ

Матеріали

XVI Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції

29 березня 2024 року

Підписано до друку 25.03.2024. Формат 60x84/16. Папір офсетний.

Гарнітура «TimesNewRoman»/ Друк цифровий.

Ум. друк .арк. 31,9

Видавництво ОДУВС

м. Одеса, вул. Успенська, 1

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3507 від 25.06.2009 р.

Холод О.М. Судова практика у справах про витребування майна в порядку ст.388 ЦК України

Розглянуті питання необхідності та важливості посилення захисту добросовісного набувача майна. Звертається увага на необхідності дотримання судами при розгляді спорів про витребування майна у добросовісного набувача принципів справедливості, пропорційності та захисту прав добросовісного набувача, оскільки втрата добросовісним набувачем майна через шахрайські дії неприпустима, адже це суперечить принципам верховенства права, що включає свободу від свавілля. Пропонується вирішення зазначеної ситуації шляхом більше ретельного з'ясування судом всіх обставин справи та вивчення матеріалів справи, включаючи поведінку сторін, правомірність їх дій та пропорційність втручання в право власності.

Ключові слова: витребування майна, шахрайство, добросовісний набувач

Kholod O.M. Judicial practice in cases of reclamation of property in accordance with Article 388 of the Civil Code of Ukraine

The article discusses the necessity and importance of strengthening the protection of a bona fide purchaser of property. Attention is drawn to the need for courts to observe the principles of fairness, proportionality and protection of the rights of a bona fide purchaser when considering disputes on the recovery of property from a bona fide purchaser, as the loss of property by a bona fide purchaser as a result of fraudulent actions is unacceptable, as it contradicts the principles of the rule of law, including the freedom from arbitrariness. The author suggests that this situation should be resolved by means of a more thorough examination by the court of all the circumstances of the case and a study of the case file, including the behaviour of the parties, the legality of their actions and the proportionality of the interference with property rights.

Keywords: recovery of property, fraud, bona fide purchaser